

Beredskabsplan 2018

- Vold og overgreb mod børn og unge

Handleplan ved vold og overgreb mod børn og unge

Styringstrekant

Handlingsplanen tager afsæt i Sønderborg Kommunes styringstrekant. Styringstrekanten sikrer en helhedsorienteret udvikling og sammenhæng mellem vision og strategi, kommuneplan, politikker, planer og handlinger. Som det fremgår af styringstrekanten, er 'Planer' afledt af byrådets visioner.

Grundfortælling

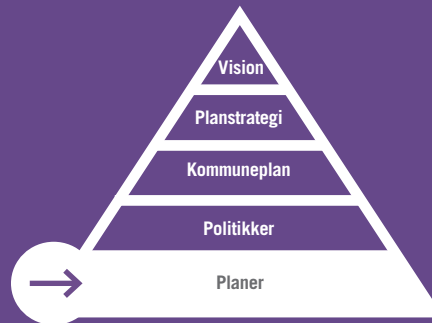
I Sønderborg er hele Europa inden for din rækkevidde. Det er her, at Skandinavien og det kontinentale Europa mødes og bindes sammen. Storbyer som Flensborg, Hamborg og Kiel er vores tætte naboer, imens den veludbyggede infrastruktur med motorvej og lufthavn sikrer korte afstande til andre metropoler som f.eks. Berlin og København.

Vores særlige placering som naturligt knudepunkt i grænselandet har givet os en helt speciel evne til at samarbejde på tværs af grænser, kulturer og skel, og i dag bor og lever 120 forskellige nationaliteter i Sønderborg.

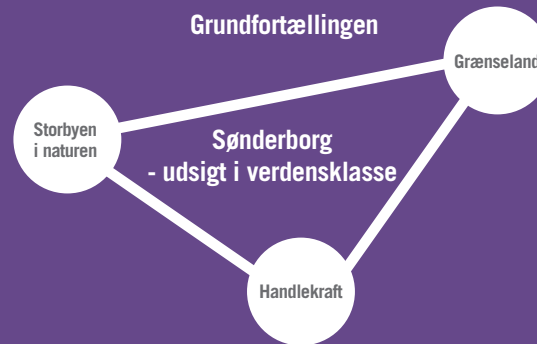
På den ene side rummer Sønderborg alle storbyens karakteristika: Nogle af Danmarks største globale industrikoncerner ligger her. Universitetets campus er landets mest internationale med studerende fra over 50 lande, og snakken på alverdens sprog summer i byens mange restauranter og caféer. Det er også i Sønderborg, at du finder ligeså mange kulturoplevelser og events, som der er dage i året.

Men Sønderborg er på samme tid også noget ganske andet, for vi er en storby midt i naturen. Her er skove, strande, bakker, lunde og søer. Her er 250 km krøllet kystlinje. Her er plads til udfoldelse, ro og dybde.

Styringstrekanten

Grundfortællingen

Turist-destination

Byrådets Vision og Planstrategi

Et godt liv

Bæredygtige byer, lokalsamfund og fællesskaber

Uddannelser

Arbejdsmarked, videnssamfund og ertvervsklima

Grøn omstilling

Et godt liv

Vi sætter borgerne forrest – vi tror på borgernes potentiale og arbejder med udgangspunkt i borgernes håb og drømme. Vi vil arbejde med målrettede, helhedsorienterede og fælles indsatser, så borgeren ser kommunen som én samlet enhed. Vi vil fortsætte med at gøre det gode liv muligt for alle borgere i Sønderborg Kommune.

De seks fokusområder

Byrådets Vision og Planstrategi tager udgangspunkt i hele Sønderborg Kommune – med områdets unikke position med særegne landskaber, landsbyer, byer og kulturhistorie.

Byrådets tre fyrtårsprojekter, Project-Zero, Byens Havn og Nordals Ferieresort, er udtryk for, at vi tør satse, prioritere, handle og gennemføre. De seks fokusområder er udpeget af Byrådet og skal skabe sammenhæng mellem den overordnede vision for kommunens udvikling og de fokusområder samt handlinger, der arbejdes med på tværs af fagudvalg og politisk ståsted. De seks fokusområder er udtryk for en politisk prioritering af emner, som skal sætte retning for arbejdet i hele Sønderborg Kommune.

Indledning

Sønderborg Kommunes beredskabsplan ved vold og overgreb skal være med til at sikre, at alle ansatte, som arbejder direkte med børn og unge, kan håndtere situationer med overgreb på en kvalificeret og kompetent måde. Beredskabsplanen skal være med til at sikre, at hele sundheds- og serviceområdet har samme viden og retningslinjer, så der hurtigt bliver handlet på situationer, hvor der er mistanke eller viden om seksuelle og/eller voldelige overgreb mod børn.

Beredskabsplanen er lovpligtig. Beredskabsplanen skal anvendes til forebyggelse, tidlig opsporing og behandling af sager om overgreb mod børn. Beredskabsplanen skal udformes skriftligt, vedtages af Byrådet og offentliggøres, jf. Servicelovens § 19, stk. 4. Beredskabsplanen skal revideres løbende eller med maksimalt 4 års interval.

Beredskabsplanen er godkendt af byrådet d. 19.12.2018.

Vigtige kontaktinformationer Modtagelsen

Post: Rådhusstorvet 10, 6400 Sønderborg

Mail: modtagelsen@sonderborg.dk

Tlf. 8872 4242

Uden for åbningstiden skal den sociale dagvagt tilkaldes.

Den sociale dagvagt, tlf. 8872 6400

Politi

Tlf. 114

Det forventes at alle ledere med ansatte som arbejder direkte med børn og unge gennemgår beredskabsplanen i samarbejde med deres ansatte.

Indholdsfortegnelse

Forebyggelse af vold og seksuelle overgreb	5
Hvis du er bekymret for et barn	5
Før en underretning	5
Hvad gør jeg	6
Ved mistanke rettet mod forældre	6
Ved mistanke rettet mod en ansat	7
Ved mistanke rettet mod en person i barnets netværk eller en ukendt	7
Ved mistanke rettet mod et andet barn	8
<hr/>	
Hvad må jeg tale med barnet om?	9
<hr/>	
Hvad er vold?	10
Mulige tegn og reaktioner – vold	11
Fysiske og psykiske tegn	11
<hr/>	
Hvad er et seksuelt overgreb?	12
Mulige tegn og reaktioner – seksuelle overgreb	13
Fysiske og psykiske tegn	13
Sociale og adfærdsmæssige tegn	14
<hr/>	
Underretningspligt	15
Den gode underretning	15
<hr/>	
Processen når en underretning sendes til Modtagelsen	16
<hr/>	
Øvrige inddragelser i sagen	17
Det regionale Børnehus – Børnehus Syd	17
Politiets rolle i sager om overgreb	17

Forebyggelse af vold og seksuelle overgreb

Forebyggelse af vold og seksuelle overgreb mod børn og unge på det faglige område handler i høj grad om, at leder og medarbejder besidder en faglig viden om:

- Forståelsen og tolkningen af børn og unges tegn og reaktioner på vold og seksuelle overgreb.
- Tegn og reaktioner hos børn, der udsættes for vold og seksuelle overgreb.
- Børns seksualitet og grænsedragningen mellem legitim seksuel adfærd og bekymrende seksuel adfærd.
- At tale med børn generelt og specifikt i relation til temaerne vold og seksuelle overgreb.
- At kunne handle på trods af, at man er i tvivl og på trods af, at man ikke har sikkerhed for, hvad der er sket, og om barnet har været udsat for overgreb.
- Mulige skadevirkninger for børn, der udsættes for vold og seksuelle overgreb.
- Det skriftlige kommunale beredskab og kendskab til de forskellige handleprocedurer i sager med overgreb mod børn og unge.

Udover faglig viden er det også vigtigt, at der er en åbenhed og dialog på arbejdspladserne i forhold til at italesætte en bekymring eller mistanke om, at et barn udsættes for overgreb. Det er også vigtigt, at man som leder og medarbejder er i stand til at gå i dialog med børnene og forældrene.

Før en underretning

Er du i tvivl, kan du hente sparring ved Modtagelsen, tlf. 8872 4242

Handleplan før en underretning:

- Observer barnet i dagsinstitution/skole m.m.
- Tal med barnet, hvad oplever barnet – oversigt over hvad du må tale med barnet om (se side 9)
- Drøftelse af observationer i samarbejde med ledelse, forældre (hvis mistanken ikke retter sig mod forældrene) og kollegaer
- Er resultatet af dine observationer en mistanke eller viden om vold eller seksuelle overgreb mod den unge, skal du underrette kommunen

Hvis du er bekymret for et barn

Bekymring afledes af, at du som person af en årsag har en særlig eller ekstraordinær opmærksomhed på et barn eller en ung.

Første skridt i håndteringen af vold og seksuelle overgreb er, at vurdere, hvilken type mistanke eller viden du har om overgrebet. I den forbindelse kan du hente hjælp ved at sondre mellem følgende:

Mistanke

Mistanke forstås som mere end blot en bekymring. Mistanken handler f. eks. om, at du på baggrund af en tidsobservation af barnet, barnets eget udsagn om hændelser, eller oplysninger, du har fået på anden vis, får mistanke om seksuelle eller voldelige overgreb mod barnet. Din mistanke kan også være på baggrund af barnets ændrede adfærd, herunder somatisk, psykisk og/eller sociale tegn/signaler på mistrivsel.

Se vejledning og pejlemærker der kan danne grundlag for mistanke om seksuelle overgreb på side 13 og 14 og om voldelige overgreb side 11.

Viden om

Konkret viden om, at et bestemt barn eller en ung har været udsat for en konkret handling, herunder et overgreb, fysisk, psykisk eller seksuelt, begået af en eller flere personer. Denne viden kan komme fra udsagn fra barnet/ den unge, tilståelse fra krænkeren eller fra vidner, observationer/fund ved lægeundersøgelse mv.

Hvis du efter observationen er i tvivl om, hvad du ser, skal du søge sparring hos Modtagelsen i Myndighed, tlf.: 8872 4242.

Hvad gør jeg

Er du i tvivl kan vejledning hentes ved Modtagelsen, tlf. 8872 4242

Telefonisk kontakt til Modtagelsen kan også være begrundet i at sikre hurtig kontakt til politiet, hvis der skal sikres bevismateriale. Hvis der skal foretages retsmedicinsk undersøgelse, skal denne foretages senest 72 timer efter overgrebet. Anmeldelse til politiet foretages af Modtagelsen eller af Myndighed.

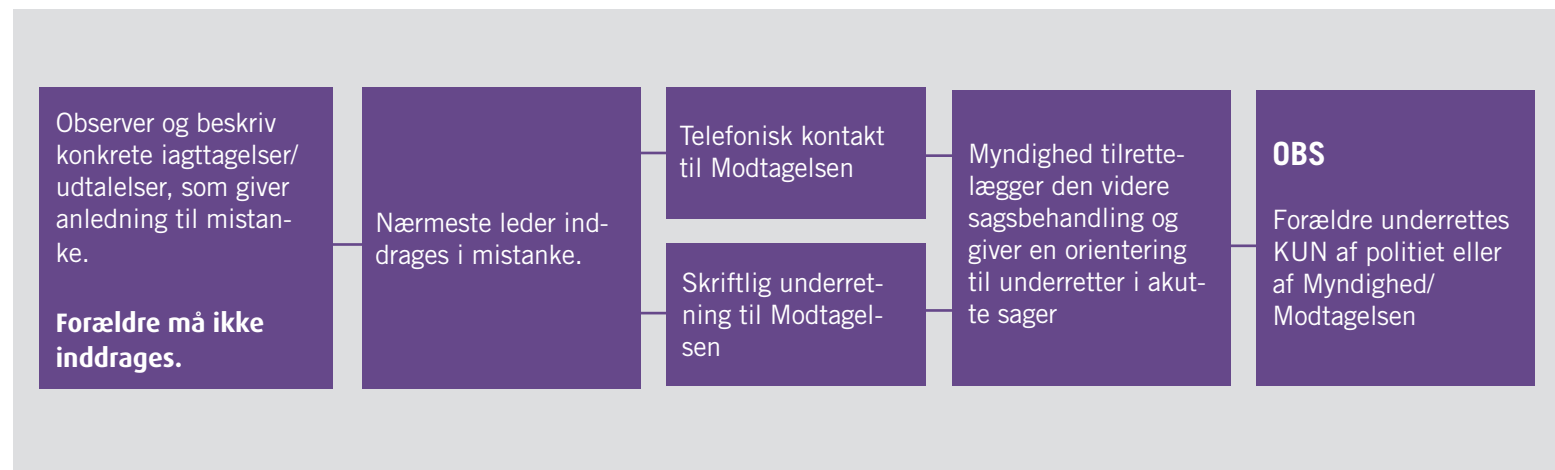
Ved mistanke rettet mod forældre

Når der opstår mistanke, eller hvis man får konkret viden om vold eller seksuelle overgreb, gælder særlige retningslinjer i forhold til forældrekontakt.

Sagen må ikke drøftes med forældrene af hensyn til den efterfølgende efterforskning.

Kontakten til forældrene foretages af Myndighed eller af politiet.

Handlevej ved mistanke rettet mod forældre

Hvad gør jeg

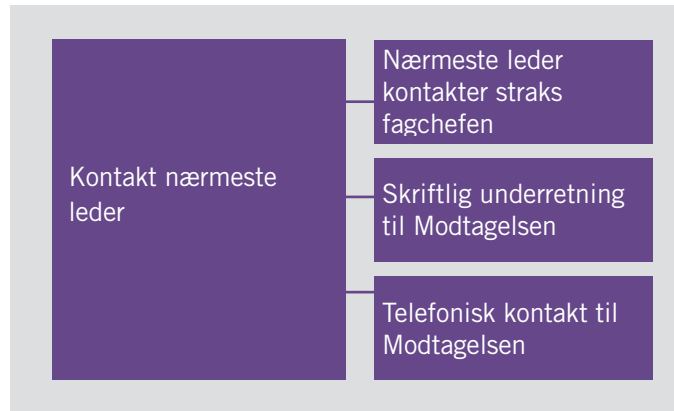
Ved mistanke rettet mod en ansat

Hvis mistanken retter sig mod en ansat, skal der tages kontakt til lederen af institutionen. Der er således både en personalesag og en børnesag.

Der skal ske orientering til de berørte herunder forældre og børn, enten ved individuelle samtaler og/eller ved indkaldelse til fælles møde.

Er du i tvivl kan råd og vejledning hentes ved Modtagelsen, tlf.: 8872 4242

Handlevej ved mistanke rettet mod en ansat

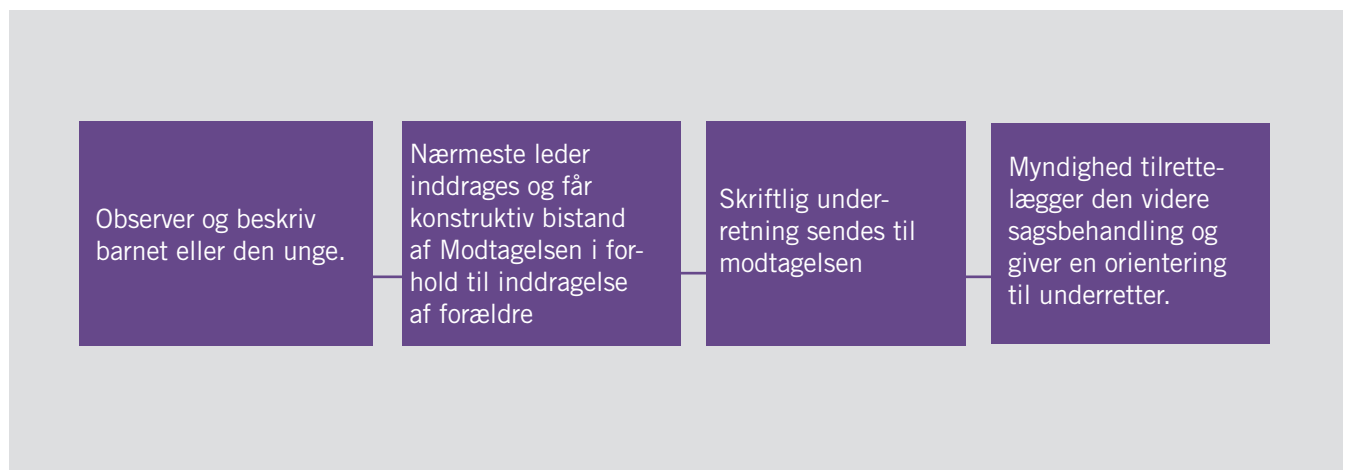

Ved mistanke rettet mod en person i barnets netværk eller en ukendt

Hvis mistanken ikke retter sig mod nogen konkret, skal forældrene inddrages, og der skal ligesom i de ovennævnte tilfælde tages kontakt til Modtagelsen.

Sagen kan drøftes anonymt med Modtagelsen.

Handlevej når mistanken retter sig mod en person i barnets netværk eller en ukendt

Ved mistanke rettet mod et andet barn

Hvis mistanken retter sig mod et andet barn i samme skole, dag- eller døgninstitution, fritidstilbud etc., er det vigtigt i første omgang at sikre, at der ikke sker yderligere overgreb og vurdere på, hvordan man mest hensigtsmæssigt kan tage hånd om begge børn. Begge børn har behov for hjælp og støtte.

Der skal derfor laves en underretning på begge børn – både det barn, som har været udsat for en grænseoverskridende handling, samt det barn, som har været grænseoverskridende i sin adfærd.

Er der tale om seksuelt grænseoverskridende aktiviteter børn imellem, kan du benytte nedenstående skema i forbindelse med vurdering af mistanke om eventuelt overgrebsadfærd. Skemaet er en model, der analyserer fire karakteristika ved den aktivitet, der foregår mellem børnene.

Overvejelser

- Hvad er kendetegnende for den motivation, der kan spores i aktiviteten mellem børnene?
- Hvilken relation har børnene til hinanden?
- Hvilken form for aktivitet er der tale om?
- Hvilke følelser er forbundet med aktiviteten?

	Legitim adfærd	Bekymrende adfærd
Motivation	Nysgerrighed	Kontrol, hævn, tvang
Relation	Gensidig, fælles interesse, enighed	Ulighed i magt/viden, mobberelation, oplevet mangel på valgmulighed
Aktivitet	Aldersrelateret, undersøge, berøre	EksPLICIT gentagelse af voksensex: slikke, sutte, penetrering af kropshuller med penis, finger eller andre ting
Emotion/effekt	Lyst, munterhed, behag (også seksuelt), ophidset, spænding	Følelse af overmagt, vrede, skadefryd, evt. seksuel ophidselse (hos ofret: ulyst, skam, angst, skyld)

Hvad må jeg tale med barnet om?

Når du får mistanke eller viden om, at et barn udsættes for vold eller seksuelle krænkelser, er det vigtigt at du ikke går i panik. Det er vigtigt at du tør lytte til barnet og at du kan rumme det barnet fortæller.

De handlinger, der iværksættes kan være meget forskellige alt efter, hvem mistanken retter sig imod. Hvis barnet eller den unge fortæller noget, må man gerne lytte til og stille forståelses- eller afklarende spørgsmål til barnet.

Børn fortæller ikke alting verbalt, derfor skal man være opmærksom på de tegn og reaktioner, og det, børn udtrykker eksempelvis via leg. Hvis man som voksen oplever børn, som er seksualiserende i en leg, er det vigtigt, at der stilles nysgerrige og anerkende spørgsmål til legen, og det er vigtigt ikke at være fordømmende.

Du må

- Stille nysgerrige og anerkendende spørgsmål om det omkringliggende ved hændelsen.
- Stille forståelses eller afklarende spørgsmål til barnet.
- Vær nysgerrig uden at gå i detaljer.
- Spørg barnet om hvad der lå forud for den episode hvor du modtager oplysningen om vold eller seksuel overgreb.
- Gør "krænkeren" altid sådan som f.eks. led i opdragelsen?
- Kender barnet/den unge "krænkeren", og hvilken relation har de til daglig.
- Stil nysgerrige spørgsmål, således at det afklares, om barnet reelt mener det barnet udtaler. Brug samme ord som barnet. F.eks. hvad menes der med "pilleri", "besøg om aftenen", "at slå" mv.

Du må ikke

- Komme med forslag til hvad der kan være sket.
- Kontinuerligt spørge om det samme, hvis du ikke får et konkret svar – noter i stedet dine observationer.
- Afhøre barnet, dette er politiets opgave.
Afhøring omfatter: Detaljerede spørgsmål om hændelsen, omfang, tidspunkt for overgrebene osv. Dette er spørgsmål, som politiet stiller i forbindelse med afhøringen af barnet eller den unge.

Det er vigtigt, at du tør tale med barnet, lytte, vise tillid og tro på, hvad barnet fortæller.

Hvad er vold?

Vold er en handling eller trussel, der – uanset formålet – krænker en andens integritet, eller som skræmmer, smerter eller skader personen – uanset om personen er barn eller voksen. Volden kan have samme effekt på andre personer, der overværer eller overhører handlingen. Volden kan både være en bevidst handling eller en handling, der sker i affekt.

Handlingen overskrider endvidere samfundets love og normer.

Enhver form for vold bringer barnets udvikling og sundhed i fare. Vold er udtryk for, at barnet ikke frivilligt indgår i den handling, der begås mod barnet.

Psykisk vold

Volden kan beskrives som følelsesmæssig afvisning, trusler om at blive forladt, trusler om straf, indespærring eller tilsvarende eller generelt nedværdigende behandling. Manglende stimulering samt forhindring af børns skolegang eller fritidsinteresser er ligeledes eksempler på psykisk vold. Der er også tale om vold, når børn er vidne til vold fx mod en forælder eller søskende

Der kan også være tale om egentlig vanrøgt, hvor barnet efterlades uden pasning eller ikke får fysisk omsorg.

Fysisk vold

Volden kan beskrives som korporlig afstraffelse, slag eller anden form for straf, hvor barnet rammes direkte på kroppen.

Se vejledende oversigt over barnets/den unges reaktioner på side 11. Listen er ikke udtømmende, da det ikke er hensigtsmæssigt at lave en facit liste for reaktionsmulighederne. Afgørende er, om du er bekymret for barnet, og om du som fagperson vurderer et behov for at handle.

Mulige tegn og reaktioner - vold

Fysiske tegn

- Mærker efter slag
- Brandmærker
- Sår på kroppen
- Mærker efter kvælningsforsøg
- Brud på arme og ben, kraveben eller andre knoglebrud
- Symptomer på Shaken Baby Syndrom. Hyppige skadestuebesøg, psykosomatiske klager
- Vanskeligheder med kropslig kontakt/berøring
- Søvnvanskeligheder

Psykiske tegn

- Tristhed, indadvendthed
- Ensomhedsfølelse, føler sig anderledes
- Isolation
- Utryk tilknytning. Mistillid til voksne
- Dissociation
- Lav selvfølelse
- Hjælpeløshed, magtesløshed, skyldfølelse, skamfølelse
- Begyndende depression
- Manglende identitetsfølelse
- Svært ved at løsrive sig fra forældre / løsriver sig for hurtigt
- Post Traumatisk Stress Disorder (PTSD)
- Sociale og adfærdsmæssige tegn
- Koncentrationsvanskeligheder i forhold til leg og samvær med andre
- Leg med fx dukker, hvor vold illustreres
- Vanskeligheder med impuls kontrol
- Indlæringsvanskeligheder
- Tab af kompetencer
- Udadreagerende, aggressiv adfærd, følelse af frustration og vrede
- Hyperaktivitet, hypersensitivitet
- Angst
- Selvdestruktiv og selvskadende adfærd
- Udvikling af beskyttelsesstrategier for at undgå vold eller afsløring heraf
- Overtilpassethed
- Vanskeligheder med at regulere følelser

Hvad er et seksuelt overgreb?

Der er tale om et seksuelt overgreb, når et barn/ung inddrages i seksuelle aktiviteter, som det ikke kan forstå rækkevidden af, udviklingsmæssigt ikke er parat til, og derfor ikke kan give tilladelse til, og/eller aktiviteter af denne karakter, der overskrider samfundets sociale eller retslige normer.

Der er således tale om overgreb, når

- barnet eller den unge ikke kan forstå, ikke er modent til, eller ikke kan give samtykke til en seksuel handling.
- der sker en krænkelse af barnets eller den unges integritet.
- den krænkende part udnytter barnets eller den unges afhængighed eller egen magtposition.
- den seksuelle handling baserer sig på krænkerens behov.
- et barn under den seksuelle lavalder, har seksuel omgang med en ung/voksen over den seksuelle lavalder.

En vejledning til hvordan du håndterer overgreb mod børn og unge se afsnittet om "Hvad gør jeg" side 6-8, ud fra hvilke personer som er involveret.

Et seksuelt overgreb med fysisk kontakt kan være

- når krænkeren kysser eller berører barnets krop eller kønsdele
- har samleje (vaginalt eller analt) med barnet, eller
- får barnet til at berøre krænkerens kønsdele

Et seksuelt overgreb uden fysisk kontakt kan være

- krænkeren bløtter sig for barnet
- tvinger barnet til at se pornografiske billeder eller film
- beder barnet om at klæde sig af
- telefonsex
- beluringer

Se vejledende oversigt over barnets/den unges reaktioner på side 13 og 14.

Den vejledende oversigt er ikke udtømmende. Afgørende er, om du er bekymret for barnet, og om du som fagperson vurderer et behov for at handle.

Børn med handicap

Børn med handicap kan være særligt udsatte for seksuelle overgreb. Du kan læse mere om forebyggelse og håndtering af seksuelle overgreb mod mennesker med handicap her: www.forebygovergreb.dk <https://socialstyrelsen.dk/handicap/udviklingshaemning/temaer/seksualitet>.

Mulige tegn og reaktioner - seksuelle overgreb

Fysiske tegn - småbørn

- Rødmen, irritation omkring kønsorganer, skede- og endetarmsåbning
- Smerte, kløe, udslæt om- kring kønsorganer, skede- og endetarmsåbning
- Vaginal blødning, blødning fra kønsorganer og endetarmsåbning, blærebetændelse, skedekatar
- Blod i underbukserne
- Have svært ved at gå eller sidde.
- Mave- og fordøjelsesvanskeligheder
- Klager over utilpashed
- Stoppe ting/objekter op i skede- og endetarms-åbning
- Ufrivillig vandladning, encoprese (afføring)
- Revner i mundvige, sår i munden
- Pådragelse af seksuelt overførte sygdomme
- Synkebesvær, ubehag i forhold til bestemte fødevarer.
- Usædvanlig kropslugt (sæd)
- Følger ikke normal vækstkurve

Fysiske tegn - mellemstore børn

- Mellemstore børn vil udvise de samme fysiske tegn og symptomer som småbørn.
Herudover:
- Psykosomatiske klager over smerter i underlivet, hovedpine, mavepine m.m.
- Vanskeligheder med kropslig kontakt, berøring
- Mangelfuld eller overdreven personlig hygiejne

Fysiske tegn - teenagere

- Teenagere vil udvise de samme tegn og symptomer som småbørn og mellemstore børn.
Herudover:
- Tidlig seksuel aktivitet
- Tidlig graviditet og abort
- Forsøg på at tilbageholde/skjule fysisk udvikling
- Mangelfuld eller overdreven personlig hygiejne

Psyriske tegn - Småbørn

- Humørsvingninger
- Tristhed
- Angst
- Uforklarlig gråd, skrigiture
- Mareridt, bange for at falde i søvn
- Udvide ligegyldighed, robotlignende adfærd
- Ensomhedsfølelse
- Isolation
- Reagerer ikke på opfordring på kontakt, trækker sig ind i sig selv / i en skal
- Mistillid til voksne, utryk tilknytning
- Dissociation
- Ukritisk i kontakten til andre

Psyriske tegn – mellemstore børn

- Mellemstore børn vil udvise de samme tegn og symptomer som småbørn.
Herudover:
- Lav selvfølelse, magtesløshed, apati
- Skyldfølelse
- Skamfølelse
- Begyndende depression
- Indadvendthed

Psyriske tegn – teenagere

- Teenagere vil udvise de samme psyriske tegn og symptomer som småbørn og mellemstore børn.
Herudover:
- Depression
- Mistillid til andre
- Manglende identitetsfølelse
- Forvirret omkring kønsidentitet

Sociale og adfærdsmæssige tegn - seksuelle overgreb

Sociale og adfærdsmæssige tegn – småbørn

- Ændring i adfærd
- Seksualiseret adfærd, overdreven/tvangspræget onani
- Usædvanlig interesse i og viden om seksualitet ud over alders- og udviklingsmæssigt niveau
- Koncentrationsvanskeligheder f. eks. ved leg og samvær med andre
- Leg med dukker, hvor seksuelle overgreb illustreres
- Regredierende adfærd, babysprog
- Udadreagerende, aggressiv adfærd, sparke, slå, bide
- Hyperaktivitet
- Frustration og vrede
- Frygt for og modvilje mod bestemte personer eller steder
- Umotiveret gråd
- Tavshed
- Påførelse af selvforskyldt smerte, banke hovedet ind i ting, trække i hår, skære i sin krop

Sociale og adfærdsmæssige tegn – mellemstore børn

- Mellemstore børn vil udvise de samme sociale tegn og symptomer som småbørn
Herudover:
- Indlæringsvanskeligheder, manglende koncentration
- Udvide voksen seksuel adfærd, gå forførende, flirtende, påfaldende påklædning
- Manglende blufærdighed eller overdreven blufærdighed i forhold til egen krop og i relation til omgivelserne
- Begyndende selvdestruktiv adfærd
- Tab af kompetencer
- Begyndende udvikling af beskyttelsesstrategier for at undgå seksuelle overgreb eller afsløring heraf
- Mobning
- Begyndende selvmordstanker

Sociale og adfærdsmæssige tegn – teenagere

- Teenagere vil udvise de samme tegn og symptomer som småbørn og mellemstore børn.
Herudover:
- Selvskadende adfærd, cutting, selvmordstanker og forsøg
- Spiseforstyrrelser
- Alkohol- og stofmisbrug
- Udvide pseudo modenhed
- Hemmelighedsfulde, skamfulde
- Udvikling af specielt kropssprog, kropsholdning

Underretningspligt

Som fagperson, har du skærpet underretningspligt

Du har som fagperson underretningspligt, hvis du har viden om eller grund til at antage at et barn eller en ung har været udsat for seksuelle eller voldelige overgreb, jf. Servicelovens § 153. Du har, som led i din stilling, tavshedspligt.

Underretningspligten er den eneste undtagelse der gør sig gældende for, at du legalt kan bryde din tavshedspligt.

Du skal underrette kommunen, enten ved at ringe til Modtagelsen på tlf. 8872 4242, eller foretage en skriftlig underretning ved skabelonen i Acadre, Daginstitution, Folkeskole – underretning.

I praksis betyder det, at en mistanke drøftes med din nærmeste leder. Det enkelte fagområde kan beslutte om der udarbejdes en intern beredskabsplan. Du skal dog gøre opmærksom på, at underretningspligten vedrører dig som fagperson.

En underretning er ikke betinget af, at din leder vurderer det samme som dig. Du skal heller ikke have lov af din leder til at underrette. Det er din vurdering som fagperson som er afgørende. Det gælder også, selv om der allerede er et samarbejde i gang om barnet eller den unge gennem kommunen.

Som privatperson, har du en handlepligt

Hvis du som privatperson får mistanke eller viden om, at et barn udsættes for seksuelle eller voldelige overgreb har du pligt til handle, herunder at underrette kommunen, jf. Servicelovens § 154.

Du skal underrette kommunen, enten ved at ringe til Modtagelsen på tlf. 8872 4242, eller foretage en skriftlig underretning gennem Borger.dk

Den gode underretning

Det er væsentligt at du i bedst muligt omfang får beskrevet din mistanke eller din viden om i din underretning.

Er du i tvivl om hvad du må tale med barnet om, se vejledning på side 9. Nedenstående er hjælpelinjer til hvorledes en god underretning foretages.

- Data på barnet samt forældremyndighedsstillingen.
- Kontaktoplysninger.
- Baggrund for at underrette, hvorfor er du bekymret for barnet.
- Ud fra hvilken episode fik du din mistanke eller viden om, herunder hvilken snak, handling, leg eller emne var der taget op som udløste den oplysning du modtog.
- Observationer af barnet og forældrene.
- Generel beskrivelse af barnet, herunder fysisk, psykisk og social. Har noget ændret sig?
- Samarbejde med forældrene.
- Barnets fremmøde.
- Din relationen til barnet.
- Andre vigtige / relevante oplysninger.

Dine observationer skal sammenholdes og beskrives med følgende:

- Hvor gammelt er barnet?
- Hvor modent er barnet?
- Hvordan er barnets livsvilkår, og
- i hvilken kontekst kommer barnets mistrivsel eller bekymrede adfærd til udtryk?
- Hvad er konkret observeret, og hvad har barnet eventuelt selv konkret givet udtryk for?

Det er væsentligt, at underretningen er så beskrivende som overhovedet muligt.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at tegn på mistrivsel kan vise sig ved en række belastende oplevelser i barnets tilværelse som fx skilsmisse, et nært familiemedlems sygdom eller død eller skoleproblemer. Manglende trivsel kan også være tegn på andre former for omsorgssvigt, ligesom det kan være udtryk for, at barnet ikke får dækket sine fundamentale udviklingsbehov.

Hvis du oplever, at kommunen ikke handler tilstrækkelig hurtigt og alvorligt på baggrund af din underretning, kan du underrette Ankestyrelsen om din bekymring. Tlf. 3341 1200

Processen når en underretning sendes til Modtagelsen

Øvrige inddragelser i sagen

Det regionale børnehus - Børnehus Syd

Børnehuset bistår kommunen med udredning i sager om overgreb mod børn og unge.

Hvis det må antages, at barnet eller den unge har behov for støtte, skal Myndighed undersøge barnets eller den unges forhold. Myndighed er forpligtet til at benytte det regionale børnehus som en del af den børnefaglige undersøgelse jf. Servicelovens § 50 i sager, hvor der er viden eller mistanke om overgreb.

Det er Myndighed, der vurderer, hvorvidt der er tale om en sag, der involverer politi og /eller sundhedsvæsenet. Kommunen/Myndighed bevarer myndighedsansvaret i forhold til barnet eller den unge under hele forløbet i børnehuset.

Børnehusets indsats består af en udredning og undersøgelse af barnets eller den unges forhold med henblik på at afdække barnets eller den unges behov for særlig støtte foranlediget af overgrebet. Undersøgelsen foretages som en del af den børnefaglige undersøgelse.

Børnehusets sundhedsfaglige personale kan deltage i samråd og samtaler omkring barnet eller den unge og foretage en vurdering af barnets eller den unges behov for sundhedsfaglig indsats.

I forbindelse med en konkret efterforskning anvender politiet børnehusets børnevenligt indrettede videoafhøringslokale til at til at foretage videoafhøring af barnet eller den unge.

Sideløbende med politiets og sundhedsvæsenets indsats kan børnehusets personale vurdere, om det er relevant at tilbyde krisestøtte og psykologbehandling til barnet eller den unge eller de nære relationer.

Politiets rolle i sager om overgreb

I tilfælde, hvor der er formodning om, at der er begået strafbart forhold, vil politiet af egen drift eller efter anmeldelse, indlede en efterforskning med henblik på at vurdere, om der er grundlag for strafforfølgning i sagen.

Når anmeldelsen modtages hos politiet, vurderes den nøje af ledelse og sagsbehandler. Anmeldelser vedrørende overgreb mod børn prioriteres højt og indsamling af nødvendige oplysninger påbegyndes straks.

Når anmeldelsen er indgivet og der indledes efterforskning, er politiet den styrende instans, og det er vigtigt for alle samarbejdspartnere at koordinere det videre forløb tæt med politiet. Når politiet efterforsker en sag vil hensynet til efterforskningen gå forud for andre hensyn.

Politiets vurderer om der er behov for en retsmedicinsk undersøgelse.

Som en del af efterforskningen skal barnet i relevante tilfælde undersøges for skader/spor efter overgrebet.

I sager vedr. overgreb mod børn er det ofte vidneudsagn fra børnene, der skal bære sagen gennem, fordi der sjældent findes fysiske beviser på overgreb. I disse sager kan vidneudsagn afgivet af børn til og med 14 år optages (videoafhøring), og afspilles i retten, som bevis i sagen.

Som udgangspunkt kan børn til og med 14 år blive videoafhørt i børnehuset. I særlige tilfælde kan der dog dispenseres fra denne aldersgrænse, hvis det er begrundet i barnets/den unges udvikling og psykiske tilstand, jf. Retsplejelovens § 745 e, stk. 1, nr. 1 og nr. 2.

Den nedre aldersgrænse for afhøring af børn er flydende og vurderes i hvert enkelt tilfælde af politiet i samråd med de

samarbejdspartnere, som er involveret i sagen - som oftest vil der ikke ske afhøring af børn under 4 år.

Det er meget vigtigt, at vidneudsagnene er så autentiske som muligt, og politiet vil oftest afhøre barnet så tidligt som muligt i forløbet. Det er derfor af afgørende betydning for sagen, at barnets forklaring ikke påvirkes. Der kan også blive tale om afhøring af personer i barnets nærmiljø, herunder personale i den eller de berørte institutioner. Politiet afgør, om der kan rejses sigtelse.

Sagen kan også være af en sådan beskaffenhed, at der kan blive tale om anholdelse med henblik på varetægtsfængsling, af hensyn til den videre efterforskning.

Generelt i disse sager kan det være særdeles vanskeligt at skaffe tilstrækkeligt grundlag til, at der kan rejses sigtelse/ tiltale i sagen. I nogen tilfælde kan det være nødvendigt at politiet indstiller efterforskningen, uden der bliver rejst sigtelse i sagen. Sagen bliver henlagt, og politiet fremsender skrivelse til de involverede parter i sagen om den trufne afgørelse. Såfremt der har været rejst sigtelse i sagen, eller der er foretaget videoafhøring af barnet, kan anklagemyndigheden opgive påtale, såfremt der ikke findes tilstrækkeligt grundlag for at rejse tiltale mod den mistænkte.

Har der været rettet mistanke mod en ansat i institution, skole eller lignende, kan politiet efter ønske og en konkret vurdering i hver enkelt sag, eventuelt deltage i informationsmøde med personale og evt. også deltage i informationsmøde med forældregruppen. Politiets oplysninger kan være begrænset til generelle oplysninger om den foretagne efterforskning jf. reglerne om tavshedspligt.

Sønderborg

Udsigt i verdensklasse

Sønderborg Kommune
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg

T: 0045 8872 6400
post@sønderborg.dk

Sonderborgkommune.dk